

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

H ante A

[urn:nbn:de:bsz:31-107476](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107476)

H

Habessus, autore Plin. lib. 5. cap. 27, Lycia urbs est, postea Antiphellus dicta.

Habronicas, Nomen viri proprium.

Hadrantianus, Siciliae populi. Plinius libro 3. cap. 8.

Hadriā, sive potius Adria: [*adriā* Suidæ & Stephano: Germ. Das Benedigt Meer] secundus Europe sinus inter Laciniam Italiae & Acroceranium Epiri promontorium, impens deorsum Macedoniae partem, Dalmatiam, Illyricum & Istriam in sinistra Apuliam, Frentanos, Picentes, & Venetos alluens. Lucan. lib. 5: sonat Ionio vagus Hadria ponto. Videtur, hoc nomen rectius sine aspiratione scribi. Accipit enim nomen ab Atria nobili Cicum padanae regionis oppido (ut docet Cato in Originibus, & Plin. lib. 3. cap. 16.) quod insignem circa Rati ostia habebat portum, à quo quidē oppido vicinum mare primum Adriaticum dictum fuit, & deinde litera unius immutatione Adriaticum est. Fuit item Hadria, sive Adria, oppidum in finibus Piceni, Romanorum coloniam, V. I. M. passuum à mari distans: à qua vicinus ager, Ager Hadrianus, sive Adrianus dicitur est.

Hadrianopolis, Bulgariae urbs est.

Hæbudes, pen. prod. [*hæbudes* Germ. Hæb Hæstet wæschm Etwantand und der Hæst Hæte getogen.] Insulae sunt numero quinque inter Caledoniam, quae hodie *Sotia* dicitur, & Thule in insulam. Solinus: A Caledoniam promontorio Thulen petentibus, bidui navigatio: inde excipiunt Hæbudes quinque numero. Et paulo post: Secundam à continenti stationē Orcades præbent, quae ab Hæbudibus postea sunt septem dicitur, nocturnamque, totidem cursum.

Hæmōdes, teste Pomponio, lib. 1, Mons est Lyciae.

Hæmon, *hæmon*, Thebanus juvenis, qui quum amore incredibilem Antigone Oedipi & Iocaste filiam deperisset, ad ejus tumulum mortem sibi conscivit. Fuerat autem Antigone iussa Creontis (qui veterat cadavera Graecorum inhumari) jugulata, quod Polynicen fratrem mortuum noctu sepelire voluisset. De hujus adolescentis morte, vide Statium in Thebaid. & Propertium lib. 2: Quid, non Antigone tumulo Bæotius Hæmon?

Hæmonia, Vide AEMONIA.

Hæmus, sive Aemus, *hæmus*, rex Thraciae potentissimus, qui Rhodopea Strymonis fluvii filiam duxit uxorem. Hi in tantam arrogantiam elati sunt, ut Hæmus se esse Iovem, Rhodope lunonem prædicarent, scq; ut deos adorari juberent. Qua insolentia Iupiter indignatus, eos in montes commutavit. Ovid. 6. Metamorph.

Hæmus, *hæmus* Suidæ, sive, ut aliis videtur, Aemus, mons est Thraciae vasto jugo procumbens in Pontum: cuius excelsitas sex millibus passuum subitur. Oppidum habuit in vertice Aristum. Plin. lib. 4. cap. 11: in Pontum quidem vergit mons Hæmus, cæteros, ejus spatii magnitudine ac sublimitate superans, mediamque Thraciam dividens. Strabo lib. 7. Exillimat Polybius ex ejus vertice utrunque mare æterni, Aegæum & Adriaticum. Id quod Strabo, ob ingens intervallum, falsum probat. Sententiam tamen Polybii sequitur Mela. Nomen ei inditum ab Aemo Boteæ & Orithyæ filio. [Germ. Das Gebirg so Theßaliam von Thracia vaderscheidet.] Autor Stephanus de Urbib. Scivius in illud Georg. Aemathiam & latus Hæmi pinguescere campos, tradit montem esse Theßaliæ. Sed hoc dixisse putatur: quia Theßaliam à Thracia Hæmus dividit. In eadē est sententia idem Servius in illud 2. Georg. O qui me gelidus in vallibus Hæmi sistat. Liv. 4. Decad. lib. 10, montem describit. Vide HEMVS.

Hæres Mantiā, Nomen deæ, quae una ex Martis comitibus esse putabatur, cui veteres post acceptam hereditatem rem divinam faciebant autem Festus.

Hævila, loci nomen est, lib. Reg. 1. Vbi Saul Rex Amalechitas bello superavit. Est & Regio à qua Hævilæ, qui Ioseph. lib. 1. Antiquit. Getuli vocantur, nomen habent.

Hægnæ, etis, *hægnæ*, Malicris proprium, *hægnæ* *hægnæ* est, à castitate impositum.

Hælix, *hælix*, Bæotiae oppidulum, ut ex Pausaniae sententia tradit Steph. Sunt & alia ejusdem nominis loca, quae ab eodem commemorantur.

Halalcomene, & Halalcomenz, Vide ALALCOMENE.

Halarodii, Populi citra Pontum, Steph.

Halcyonæ, pen. cor. *halcyonæ*, Aeoli ventotū Regis filia, uxor Ceyciae, quae præ dolore, quæ ex naufragio & morte mariti susceperat, mutata est in avem halcyonem. Vide ALCEDO.

Halæsi, *halæsi*, Siciliae oppidum inter Agathyrum & Cephaladium situm, triginta pass. M. ab utroque, teste Strab. libro 6. Hinc deducitur adjectivum Halæsinus, a, um, ut, Halæsinus civitas. Cic. 3. Verr. Siciliae civitates multae sunt, ludices, ornatae atq; honestae, ex quibus in primis numeranda est civitas Ha-

læsinus. Nullam enim reperietis aut officii fideliores, aut cupis locupletiores, aut autoritate graviores. Halæsinus, urbs hujus incolæ, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 8.

Halæsis, *halæsis*, Fluvius & mons non longe ab Aetna. Colum. lib. 10. Et quae Sicani flores legunt Halæsi, & id in Italiae regione ejusdem nominis fluvius, Coleopane præterfluens. Autor Plin. lib. 5. cap. 29.

Halæsius, *halæsius*, Agamemnonis fuit filius ex Briseide, ut quidam volunt vel ex Clytemnestra, ut alii. Dicunt enim hunc cum matre sensisse contra patrem: & postea patria passum in Italiam venisse, atq; apud Masticum Campaniae montem consedisse, & tanquam Trojani nominis hostem Turno adversus Aeneam fuisse. Virgil. Hinc Agamemnonius Trojani nominis hostis Iungit Halæsius equos, &c. Ovid. quod 9. lib. 4. Ith. autor est ab hoc Halæso Faliscos nomen accepisse.

Halæsi, *halæsi*, Martuna urbs Laconiae. Steph. Vide TIRYN.

Halæsi, *halæsi*, Nympha marina, Nerei & Doridis filia: *halæsi* hoc est, à mari dicta.

Haliamon, sive Haliamgon, [*haliamon* Germ. Ein Fluss in Macedonia.] Fluvius est Macedoniae. Plin. lib. 11. cap. 11. Item in Macedonia qui velint sibi candida nasci, ad Haliamonem decere: qui nigra aut fusca, ad Axium.

Haliamon, *haliamon*, Nomen urbis Bæotiae, quam Haliamon condidit Therpandri filius: de qua vide Strab. lib. 9.

Halica, Nomen mulieris.

Halicarnassus, *halicarnassus*, Oppidum mediterraneum Aetoliae, apud Plin. lib. 4. cap. 32.

Halicarnassus, pen. prod. [*halicarnassus* Germ. Die Hauptstadt in Caria des mureten Aetia am Meer getogen.] Vbi Cariae principum regia, circa initium Tauri sita, ad mare, in minori Asia, Argivorum colonia: in qua Mausoleum quondam nobilissimi opus extabat, & Halicarnacis fons. Hæc prius Zephyria dicebatur. Ex Halicarnasso fuit Herodorus historicus, nempe- rachus Poeta, & Dionysius scriptor antiquitatum Romanarum, qui ab ea Halicarnassus dicitur.

Halicyæ, Vrbis Siciliae, Steph.

Halicyrta, Vicus Acarnaniae.

Halimeda, Nympha. Vide in DAMASCO.

Halizon, *halizon*, Fluvius.

Halizonæ, pen. prod. *halizonæ*, Populi Asiae maritimae, Myliæ, Caribus, & Lydis finitimi: ita dicti *halizonæ* *halizonæ* hoc est, ab eo quod mari præcingantur, ut indicat Plin. lib. 5. cap. 31. Stephanus Halizones dictos putat, quasi *halizon* quod ob divinitas superbi essent & præterceret.

Halmyris, *halmyris*, Lacus ambitus L. XII. M. pass. ex Danubio natus supra Istropolis: de quo Plin. lib. 4. cap. 12.

Halones, *halones*, Insula Propontidis ante Cyzicum oppidum habens ejusdem nominis. Autor Plin. lib. 5. cap. 11. mo.

Halonesis, *halonesis*, Insula Aegæi maris. Strabo lib. 14.

Halosis, campus Triagalæ.

Halus, *halus*, vel e, Civitas Achaiae & Phthodis, *halus* Parnethicus aliam facit Malliacam Achilli subditam aliam Pionidiam. Stephanus, incolæ Halei, Halusii vel Halii dicuntur.

Halyattes, *halys*, Lydiae rex, pater Creæ. Autor Herodotus libro 1.

Halyatticus, a, um, Horat. lib. 3. Carm. Quam si Mygdonis regnum Halyattici Campi cœdunt. Regnum, *halys*, Halys: tici hoc est, Creæ, Halys atque filii.

Halyis, *halys*, German. Ein Fluss so am Berg Teuto entspringt und durch Cappadociam fließt. Fluvius ex Tauri montis radicibus profuens per Cappadociam, & à Meiside Syriæ ac Phrygiae interfluit: contra Aquilonem in Euxinum mare evolvitur. Meminit ejus Cicero 2. de Divinat. Creæo fatalis Halys, Lucan libro tertio. Crebro vortice tortus Halys, Ovid. quæto de Ponto.

Hamdryades, pen. cor. [*hamdryades* Germ. Die Hamdryades sind die Aitun gebirgen haben das sie mit den Cæthronen die walden / vund so tangt lichen off die Gebirgen h. h. h.] Nymphae sylvarum, quas veritas credidit simul cum arboribus nasci & interire. Vide DEYADES. Virg. 10. Aeg. lam neq; Hamdryades, rursus, nec carmina nobis ipsa placeant.

Hamæcia, regio Bithyniae, Steph.

Hamaxampeus, Pans est fluminis Hypanis, qui cum fonte Xampeo amato commixtus est Torcelhus.

Hamaxantia, pars Hippontidis, Steph.

Hamaxia, civitas Atticae Ciliçiae, Steph. ex Strab.

Hamaxobis, Ptolemeo, Hamaxobis Pomponis. [*hamaxobis* *hamaxobis* German. Witter Sarmatia in Europa: vnde ut fuit der beiseren walden h. h. h. / ab istant f. h. h. h.] Meliorum quiescent. Populi sunt Sarmatiae *hamaxobis* *hamaxobis* quod plausus utantur vice domotum. Valerianus Pomponis interpret eos esse putat, quos non procul à Polonia sitis, vulgus corrupta voce vocat *hamaxobis*. [Pol. C. h. h.] Hinc propretium apud Tertull. l. 1. contra Marcion. Hamaxobis in-

bilior, de Marcione homine inconstantissimo. Hamburgum. [Germ. Hamburg in Slesiam.] Vrbis in finibus Saxonie.

Hammmodara, Oppidum inter Aegyptum & Aethiopiam, iuxta se habens bituminis fontem. Autor Plin. lib. 6. cap. 29. Hanapis, fluvius est Scythie, Herod. teste.

Hannibal, Vide ANNIBAL.

Hanno, Punicum nomen est, quo plerique non ignobiles Carthaginensium duces sunt appellati: tres tamen inter ceteros maxime illustres extiterunt. Primus fuit Philippi Macedonis nepotibus, qui quum tyrannidis cupiditate accensus, omnes civitatis principes in filia sue nuptiis veneno necare constitueret, prodico a ministris consilio, frustra edocuitis servitius, Maurorumque rege in patriam exitum sollicitato, vivus in Carthaginensium manus pervenit: a quibus & ipse virginitas, & manibus, cruribusque fractis in ciuem actus est. & in cognatos omnes savillime animadversum. Fuit alter Hanno temporibus Agathoclis Siculorum tyranni, a quo cum xxx. Poenorum milibus conferta pugna est interfectus. Tertius fuit temporibus belli Punici, Barchinae factionis princeps, contrarias Hannibali in Republica partes fovens. De hoc multa apud Livium. Aliorum meminit Iulian. lib. 21. & 22.

Harmia, urbs Bœotie Tanagrice: est etiam tribus Atticę pars, Stephan.

Harmathis, tis, Ægyptus, Iberie oppidum ad Neorim amnem, ex adverso portarum Caucafi. Autor Plin. lib. 6. cap. 10. & 11.

Harmata, Ægyptus, urbs Indica, Steph.

Harmathes, Ægyptus, civitas quaedam, Steph.

Harmathus, untis, Civitas seu promontorium è regione urbis Methymne, à qua Harmatopolis dicitur.

Harmatopolis, Ægyptus, Populi sunt Asiae in sinu Egei in insula dicitur ab Harmathunte vicino promontorio. Meminit eorum Plinius lib. 5. cap. 30. Apud Strabonem tamen hoc promontorium vocatur Harmathus per e litteram in proxima syllaba.

Harmodius, & Aristogiton, cives Athenienses fuerunt, quibus quod Rempubl. tyrannide liberaissent, hoc honoris à civibus suis tributum est, ut nemo unquam ipsorum nomine vocaretur. Hinc natum Adagium: Harmodii cantilena, Ægyptus, De lugubribus ac tristibus dicebat. Aristoph. Αἰσχρολογία. Oidi nam ipsi sunt in Ægypto cantilena dicitur. Nec unquam apud me carmen Harmodium canit. Genus erat cantilenę quod in compositis cani consueverat in Harmodium & Aristogitonem, quod hi Pisistratidarum tyrannidem sustulerunt. Eius carminis hoc erat initium: φιδόμενος Ἄριστος οὐκ ἔστιν ἄλλος: hoc est, charissime Armodi haudquam mortuus es. Refertur à Suida & Diogeniano.

Harmodotus, poetę nomen est apud Plutarchum.

Harmónides, Ægyptus, Civis Trojanus, architecturę peritissimus, quem Homerus fabulari à Minerva fuisse a damatum. Hinc inter ceteras naves illas fertur edificasse, quibus Alexander Helenam raptam Troiam transvexit.

Harpagia, pluralis tantum numeri, Ægyptus, Locust in Phrygia in confinio agrı Cyziceni: unde Ganymedem raptum fuisse ab aquila fabulata est antiquitas: Autor Strabo libro 13.

Harpallice, pen. cor. Ægyptus, Nomen mulieris, Harpali Thracum Regis filie, quę patrem à Getis captum liberavit. Autor Servius in illud 1. Aen. -vel qualis equos Threissā fatigat Harpallice, volucrumque fuga prævertitur Hebrum.

Harpátis, penult. cor. Nomen est prædonis apud Ciceronē lib. 1. de Natur. deor.

Harpályceā, Ægyptus, civitas Phrygię à Gordiotechitis condita, Stephanus.

Harpálorum, pen. cor. Ægyptus, Oppidum Asiae, oppositum fluvio Harpaso. Plin. lib. 2. cap. 96. Iuxta Harpasa oppidum Asiae cautes stat horrendę, uno digito mobilis, eadem, si toto corpore impellatur, resistens.

Harpócrates, penult. cor. [Ægyptus, German. Der Gott der verschwiegenheit oder stillschweigen.] Simulacrum in sacris Indiae & Serapidis erat, quod digito labis impresso, admonere videbatur ut silentium fieret. Hic dicebatur silentis Deus. Re vera autem Græcus philosophus fuit Harpócrates, cuius eruditio ac præcepta in id maxime tendebant, ut silentium præciperet, & omnibus rebus anteponeret. Catullus in Gellium, epigram. quinquagesimo nono: Gellius audierat patrum oburgare solere, Si quis delicias diceret, aut faceret: Hoc ne ipsi accideret, patrum perdespuit ipsam Vixorem, & patrum reddidit Harpócratem. Vbi reddere Harpócratem (ut monet Erasmus in Adagiis) proverbialiter dictum est, pro silentium imponere.

Harpýtē, [Ægyptus, Ger. Wundergestalten so halb Jungfrauen und halb Haubdogen sind.] Monstra describit Virgil. lib. 3. Aen. Tristius haud illis monstrum, nec savior ulla Pestis & ira

Deum, Stygiis sese extulit undis: Virginei volucrum vultus, foedissima ventis Ingluvies, unceq; manus, & pallida semper Ora fame. Dicitur ab Ægyptus. A Suida vocantur Ægyptus, hoc est, rapaces demones. Dicuntur fuisse Ponti de terra filia, ut ait Servius: unde in insulis habitant, partem terrarum, partem maris tenentes: dicitur Ægyptus dicitur est, a rapiendo. Volatiles, vultu virgineo, manibus unceis. Alii Neptuni filias faciunt, qui ferè prodigiorum omnium pater est, nec immerito: nam secundum Milesium Thaletem, omnia ex humore procreantur: unde est, Oceanumque patrem rerum. Sic & peregrinos, Neptuni filios dicimus, quorum ignoramus parentes. Alii autem dicunt Harpyias, filias Thaumantis & Eleatre fuisse. Has Virgilius tres esse dicit, Aello, Ocypeten, Celeno: quarum postremam Homerus Podargen vocat, & ex ea Zephyrum ventum, Achillis equos, Ballium videlicet & Xanthum genuisse dicit. Hesiodus tantum duas nominat, Aello videlicet & Ocypetem. De Harpyis supra nonnulla dicta sunt in dictione CALAIS: nonnulla etiam infra in dictionibus PHINEYS & ZETHEUS. Virg. lib. 3. Aen. Strophades, Graio sunt nomine dicitur Insulae Ionio in magno, quas dira Celeno, Harpyiaque colunt alii, &c.

Hasbyræ, Ægyptus, Africae interioris populi post Nafamones, Maes finitimi. Autor Plin. lib. 5. cap. 5.

Hastriball, Vide ASDRUBAL.

Hastia, Oppidum in extremis Italiae finibus, circa Iapygium promontorium, cuius meminit Plin. lib. 3. cap. 1.

Hæbe, [Ægyptus, German. Ein Tochter Iunonis und ein Obst der Juno.] Filia fuit Iunonis absque patre, ut Latinorum poetę asserunt. Apollo enim quum Iunoni noceretur convivium in patris sui domo parasset, inter alia lactucas agrestes ei apposuit: quas quum Iuno avidè comederet, illico usque tunc sterilis, prægnans effecta est: peperitque Heben, quam postea Iupiter ob formę elegantiam ad pocula ministranda assumpsit, deamque juventutis effectit. Tandem quum ipse unã cum ceteris diis apud Aethiopes comellaturus ivisset: factum est, ut administrans ei Hebe pocula, perque lubricum minus caudè incedens, caderet, revolutisque vestibus obsecra Superis monstraret: quam ob rem ab officio est amata, ejusque loco Ganymedes subrogatus. Postremò Herculi in deos relato, uxor data. Autor Servius. Homerus autem ex Iove eam conceptã esse tradit, neque omnino ab officio remotam, sed ceterorum deorum pincernam fuisse. Ganymede verò solius Iovis. Ovid. lib. 9. Metam. Hoc illi dederat Iunonia muneris Hebe, &c. Hęc de juventutis putabatur, &c. enim florem ætatis & primam pudem significat.

Hebræi, [Ægyptus, German. Die Israeliten.] Dicitur sunt Iudaei, ab Heber, qui fuit abnepos Sem filii Noë: prius Heberæi cognominati: ac deinde una detracta littera Hebræi sicut docet August. lib. 10. de Civit. Dei: Et quia in ejus familia remansit lingua, quę prius humano generi credunt fuisse communis, quum gentes linguarum diversitate sunt divise: deinceps Hebræa est nuncupata. Ab Hebræus fit Hebraicus, a, um, ut, Lingua Hebraica.

Hebrus, [Ægyptus, German. Ein Fluss in Thracia so am Berg Rhodope entspringt / heißt jetzt Mariza.] Fluvius in Thracia: nascitur juxta Hadriano polin, in monte Rhodope, labiturque in Aegeum mare, è regione Samothracie insulae. Celebratur propter aurum quod ex arenâ ejus colligitur. Poetę fabulantur in hunc Orphei caput, quum Cicones cum confecissent, projectum esse: unde & Oeagrius dicitur ab Oeagro Orphei patre. Virg. lib. 4. Georg.

Tum quoque marmorea caput à cervice revulsam Gurgite quum medio portans Oeagrius Hebrus, Volveret, &c. Ovid. lib. 11. Metam. Membra jaceat diversa locis, caput Hebræ, Iyramque Escipis, & mirum, &c. Martianus lib. 8. Hebræ (inquit) Odissæ nives complent, qui inter diversos Barbaros fluens, etiam Ciconas perlit. Hebrus hodie Mariza dicitur.

Hecale, [Ægyptus, Nomen anus pauperculę, quę Thestem adhuc adolescentem hospitio suscepit. Hujus pauperatē Callimachus iusto volumine celebravit. Hinc natum proverbium: Nunquam Hecale fiet: hoc est, nunquam te inopia opprimit. Ovid. de Amor.

Cur nemo est Hecaleo, nulla est quę noverit frum? Nempe quod alter egeat, altera pauper erat. Plautus in Cistell. Siquidem eris ut volo, nunquam Hecale fiet.

Hecimæda, [Ægyptus, Arlinoi filia, quę direpta Tenedo, Nestori in prædam cecidit, teste Homero, lib. 11. Iliados.

Hecstē, pen. cor. [Ægyptus, German. Die Göttin Diana ein Schwester Apollinis.] Iovis & Latonę filia, & soror Apollinis, quę & Diana dicitur. Huic triplex numen attribuitur: unde à Virgilio Tergetina vocatur. Nam in caelo creditur esse Luna: in terris Diana: & apud inferos Proserpina. Dicitur Hecate, teste Servio, K 3 vno, quod d